

Igényvizsgálat az építésügy területén

A szakmai tájékoztatás felhasználóinak információigény vizsgálata
 az építésügyi népgazdasági ágazatban
 Összeáll. Terebessy Ákos
 Bp. 1972. ÉTK, 88 p.

Az ágazati tájékoztatási központok munkájának korszerűbbé és hatékonyabbá tétele elképzelhetetlen a felhasználók igényeinek alapos ismerete nélkül. A Művelődésügyi Minisztérium és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság 1962-ben végzett reprezentatív felmérése óta az információ iránti igények vizsgálatával sem országos, sem ágazati szinten nem foglalkoztak, s ez kedvezőtlenül hatott a tájékoztatási intézmények munkájára. E felismerés készítette az Építésügyi Tájékoztatási Központot /ÉTK/ arra, hogy behatóan megvizsgálja az építésügyi népgazdasági ágazathoz tartozó, különböző feladatokat ellátó szakemberek információ igényeit.

A felmérés során mintegy 2000 építésügyi szakember információigényének vizsgálatát tűzték ki célul. E mintasokaság összetételét előre meghatározták, hogy a kapott eredmények a későbbiek folyamán általánosíthatók legyenek. Károosan befolyásolta azonban a kérdőíves, interjú típusú igényvizsgálat eredményességét, hogy az eredetileg tervezett 2000 fő helyett csak 1579 fő vizsgálatát lehetett elvégezni.

A kérdőívek adatainak összesítését számítógép végezte. A 24 féle táblázat jellemző adatairól, adatscsoportjairól vonalas- és körgrafikonok készültek, melyek jelentősen hozzájárultak az adatok összehasonlíthatóságához és a helyes arányok megállapításához.

Az elemzés első fázisában a mintasokaság építőipari szakágak szerinti megoszlását vizsgálták, melynek során megállapították, hogy az építőanyagipar információigény vizsgálata az iparág egyes szakterületeit /tégla-cserép és üvegipar/ tekintve csak részlegesnek mondható. A szakképzettség és tudományos fokozat, valamint a szakterületen belüli feladatkör a munkahelyi beosztás megoszlásának százalékos aránya megfelelően alakult, ami azt jelenti, hogy a beérkezett válaszok e csoportosításokban helyesen tükrözik az információellátottság és az információigények jelenlegi szintjét és helyzetét.

A szakirodalom tanulmányozására fordított idő alakulását leginkább a feladatkör befolyásolja. A kutatásban, fejlesztésben dolgozók legnagyobb része /40,3%, illetve 38,2%/ több mint heti 4 órát, a tervezők és szervezők kb. 2-4 órát, a kivitelezés, gyártástechnológia és beruházás területén dolgozók pedig csak heti 1-2 órát fordítanak a szakirodalom olvasására. Meg kell említeni azonban, hogy komoly mértékben gátolja a tájékozódást az időhiány. A megkérdezettek 73,1%-a

ezt tartja a legfőbb problémának. Nagy nehézségeket okoz továbbá a nyelvtudás hiánya is - a szakemberek 41,4%-a csak magyar nyelven tudja a szakirodalmat tanulmányozni.

A hazánkban rendelkezésre álló elsődleges szakirodalmi források mennyiségét és minőségét általában megfelelőnek tartják, ugyanakkor a másodlagos szakirodalmi források kielégítő voltára vonatkozóan a válaszok már meglehetősen megoszlanak. Legkedveltebbek a hazai referáló folyóiratok és indexek, valamint a különböző témafigyelő szolgálatok. Az ÉTK szolgáltatásai közül népszerűségben az Építésügyi Műszaki Gazdasági Tájékoztató és a tipusterv-dokumentáció vezet, a témafigyelés, "Gyorsindex-Építéstervezés" /az OMKDK és az ÉTK közös szolgáltatása/ és a prospektusszolgáltatás a második helyen áll.

Az építésügyi műszaki filmeket a megkérdezettek 69%-a nem találta kielégítőnek, de hasonló a helyzet az építőipari kiállítások vonatkozásában is.

A szakemberek információ-szükségleteik kielégítésére elsősorban saját vállalati, intézeti szakkönyvtáraikat veszik igénybe. Kevesebben használják azonban más vállalatok és intézetek műszaki könyvtárait, a tudományos szakkönyvtárat, beleértve az ÉTK szakkönyvtárát is. Az ÉTK szakkönyvtárának építésügyi szakmai alapkönyvtárrá való fejlesztése tehát fontos feladat, melynek anyagi és személyi feltételeit mielőbb meg kell teremteni.

Általában elmondható, hogy a tájékozottság szintje a vállalatvezetők, középszintű vezetők és a beosztott mérnökök, kutatók és tervezők kategóriában egyaránt alacsony, ami arra utal, hogy az építésügyi tájékoztatás szolgáltatásainak megjavítására, differenciáltabbá tételére nagy szükség van. Ezt támasztja alá a tájékoztatási kiadványokkal és szolgáltatásokkal, valamint a dokumentációs és információs munka megjavításával foglalkozó sok értékes javaslat és az új típusu, nem hagyományos tájékoztatási formák iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés is.

A jelentős költséggel és munkával elvégzett felmérés eredményei alapján a jelentés meghatározza a tájékoztatási tevékenység fejlesztésének fő irányvonalait és leszögezi, hogy az építésügyi szakemberek információigényének vizsgálatát legalább 5 évenként meg kell ismételni, s ugyanakkor az egyes kiadványok, szolgáltatások használhatóságának folyamatos vizsgálatát is tervébe kell venni.

Ferenczy Tamásné

